

žbom od tuženoga, iz valjano izvršenog ugovora o prijevozu da mu tuženi plati tu prijevoznu uslugu u utuženom iznosu od dinara 6.625,30.

Iz ovoga nadalje slijedi - po mišljenju ovog žalbenog suda - da je tuženi svojim dopisom od 16.XII 1971. tužitelja neosnovano teretio za navodni manjak robe u predmetnom cestovnom prijevozu u vrijednosti od dinara 6.625,30 i taj iznos od tužitelja kompenzacijom naplatio.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br.III-Slp-60/74-2
od 5.III 1975.

Vijeće: Ivo Bešker, Gavro Badovinac, Petar Sremac,
prof.dr Branko Jakaša, Dragutin Vinski

Naplata lučke ležarine i ostalih troškova za usluge učinjene brodu za vrijeme njegovog boravka u luci - Lučke naknade navedene u Zakonu o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima SR Hrvatske dužan je platiti brod pa i kada je prisilno zaustavljen u luci na temelju sudske privremene naredbe - Naknadu za učinjene usluge predviđjene u tarifi OUR-a koji eksploatira luku, dužan je platiti brod ako je te usluge zatražio brodar, zapovjednik ili agent broda te ako su izvršene na temelju rješenja nadležnih organa - Na dužnost brodara da plati navedene usluge ne utječe okolnost da njih prema ugovoru o prijevozu mora platiti primatelj

Zbog spora koji je u toku iskrcaja tereta u luci nastao između brodara i primatelja, sud je na temelju primateljevog zahtjeva izdao privremenu naredbu kojom je zabranio brodu odlazak iz luke. U toku prisilnog boravka broda OUR "Luka" je izvršila na brodu neke usluge. Budući da brod odbija platiti naknade za lučku ležarinu i ostale troškove za izvršene usluge, OUR "Luka" Rijeka traži da sud obaveže brodara na plaćanje tih naknada.

Sporno je među strankama da li je brod odnosno brodar legitimiran na plaćanje utuženih iznosa.

Prvostepeni sud je rješavajući spor osudio tuženog brodara da plati tužitelju iznos od USA \$ 18.690,10 sa

8% kamata od dospijeća do isplate u roku od 8 dana pod prijetnjom izvršenja.

Primio je na znanje povlačenje tužbe za glavnice od \$ 10.063,78. Osudio je tuženog da plati tužitelju 8% kamata na USA \$ 10.063,78 od dospijeća do isplate pod prijetnjom izvršenja i to prema specifikaciji tužitelja, te konačno osudio tuženog da plati tužitelju na ime troškova spora iznos od din. 11.410,10 jer je nakon provedene rasprave i izvedenih dokaza našao da je tužbeni zahtjev tužitelja opravdan. Sud je utvrdio da je osnovan onaj dio tužbenog zahtjeva koji se odnosi na tužiteljeve račune za upotrebu obale kao brodska ležarina u skladu s odredbama čl.19 Zakona o iskorištavanju luka i pristaništa. To se smatra obvezom koju plaća brod koji koristi obalu u svrhu ukrcavanja, odnosno iskrcavanja putnika i robe, a u smislu čl.21, st.1 istog zakona brodsku ležarinu plaća brod za korištenje obale u bilo koje svrhe osim radi ukrcavanja ili iskrcavanja putnika i robe. Kako je među strankama nesporno da je brod tuženoga "Master & Elias" u spornom razdoblju koristio obalu i u drugu svrhu osim radi ukrcavanja i iskrcavanja što proizlazi iz navedenih računa tužitelja, to sud smatra da je naknadu za korištenje obale i brodsku ležarinu dužan platiti brod, odnosno tuženi kao vlasnik broda, a ne netko treći, pogotovo ne naručitelj prijevoza ili primatelj tereta. Nije važno iz kojih razloga brod nije vršio operacije iskrcavanja tereta, tj. da li je primatelj tereta obustavio iskrcavanje ili ne i zbog kojih je okolnosti došlo da je brod rješenjem suda zadržan u luci radi provedenja dokaza o osiguranju. Predlagatelji privremene naredbe položili su doduše predujam za osiguranje troškova koji bi mogli nastati brodu u vezi privremene naredbe i zabrane isplovljenja broda. Međutim, ta okolnost ne utječe na pravo tužitelja da traži naknadu svojih usluga od tuženog. Tužitelj nije ni u kakvom pravnom odnosu sa primateljem tereta, pa se tužitelja ne tiču odnosi stranaka iz ugovora o prijevozu robe. Tužitelj nije u obvezi da sporne troškove naplati iz pologa koji su, kao sigurnost dali predlagatelji. Ako je postupkom predlagatelja tuženi brodar oštećen, on ima pravo prouzročene troškove i ostalu štetu naplatiti iz pologa koji je upravo u tu svrhu dan. U odnosu na tužitelja ugovorne obveze naručitelja broda, odnosno primatelja tereta, koje slijede iz klauzule FIO nemaju nikakvog utjecaja na zahtjev tužitelja prema tuženom brodaru.

Što se tiče preostalog dijela tužbenog zahtjeva koji se odnosi na ostale izvršene usluge tuženom brodu, uviđom u dokumentaciju je utvrđeno, da je brod uredno potvrdio izvršenje fakturiranih usluga, pa je stoga zahtjev tužitelja prema tuženom osnovan.

Konačno, što se tiče zahtjeva za čekanje radne snage, iz potvrda koje je dao brod slijedi da je radna snaga tužitelja čekala radi kvara vinčeva na brodu, pa je stoga tuženi dužan platiti tužitelju i ovo čekanje u skladu sa uzancom br. 25 Lučkih uzanci, jer je brod dužan stati primatelju na raspolaganje ispravne brodske dizalice, pa ukoliko dodje do kvara, brod je dužan platiti troškove nastale uslijed čekanja radne snage tužitelja.

Presudu žalbom pobija tuženi zbog povreda iz čl. 342 Zakona o parničnom postupku i zbog pogrešne primjene materijalnog prava iz čl. 345 Zakona o parničnom postupku i predlaže da se pobijana presuda preinači i tužitelj odbije sa zahtjevom, odnosno da se presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje.

Tuženi brodar smatra da sud nepravilno uzima da bi on bio dužan tužitelju - poduzeću "Luka", platiti iznos od USA \$ 18.690.- za brodsku ležarinu i druge usluge u vezi zadržavanja broda tuženoga u Rijeci. Ističe da je do zadržavanja broda došlo na zahtjev primatelja tereta, odnosno naručitelja prijevoza. Do dugog zadržavanja broda tuženoga u luci Rijeka došlo je uslijed neopravdanog obustavljanja iskrcavanja tereta (industrijskih datula). Na zahtjev naručitelja i njegovog špeditera, a po odluci suda, brod je zadržan u Rijeci nakon iskrcaja tereta radi provođenja postupka za osiguranje dokaza pregledom broda u suhom doku, a što je po izričitoj odredbi suda imalo uslijediti o trošku naručitelja prijevoza i primatelja tereta, koji su predujmili po sudu određeni iznos za prethodno snasanje svih tih troškova u smislu odredaba čl. 157 Zakona o parničnom postupku. Prema tome radilo se o obvezi naručitelja prijevoza i primatelja tereta iz rješenja suda pa su naručitelj prijevoza i primatelj tereta dužni da tužitelju plate utužene iznose umjesto tuženog.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz ovih razloga:

Nadležnost ovog suda za rješavanje u ovom sporu u vijeću od tri suca i dva suca porotnika propisana je odredbom čl.22, st.1 Ustavnog zakona za provođenje Ustava SR Hrvatske (Narodne novine br.8/74).

Rješavajući spor prvostepeni sud je nakon provedene rasprave i izvedenih dokaza utvrdio sve činjenice odlučne za pravilno rješenje spora, pa je na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja donio presudu koju je jasno i iscrpno obrazložio. Tako utvrđeno činjenično stanje i obrazloženje pobijane presude ovaj sud u cijelosti prihvaća.

Prigovor tuženoga iznešen u žalbi, da u slučaju sudske zabrane za isplovljenje broda, koju je zabranu ishodio naručitelj, odnosno primatelj, troškovi lučkih naknada kao i ostali troškovi zadržavanja broda u luci terete stranku koja je ishodila zabranu isplovljenja, pa stoga da on kao brodar nije pasivno legitimiran za plaćanje lučkih naknada, ne može se prihvatiti.

Isto tako ne može se prihvatiti prigovor žalbe da klauzula FIO koja se nalazi u teretnici, odnosno u brodarskom ugovoru, upućuje da troškove oko iskrcaavanja tereta u luci ukrcaja i iskrcaja snosi krcatelj, odnosno primatelj, te da odnosni troškovi kao što su troškovi premještanja i pomicanja broda, i još neki zavisni troškovi oko iskrcaavanja ne padaju na teret tuženog.

Pravni odnosi korištenja lučkog prostora nastaju činjenicom dolaska broda u luku. Polazeći od te činjenice Osnovni zakon o iskorištavanju luka i pristaništa (prečišćeni tekst Sl.l. SFRJ br.2/68), pa i Zakon o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima (Narod. nov. br.19/74) u čl. 20 i 21 odnosno čl. 48 i 49 izričito određuju da naknadu za korištenje luke, odnosno lučku ležarinu plaća brod. Pošto brod nije pravna osoba to znači da obveza plaćanja odnosnih lučkih naknada pada na brodara, odnosno vlasnika broda.

Obveza plaćanja lučkih naknada po nahodjenju ovog suda, tereti brod, bez obzira na uzrok njegovog zadržavanja, što slijedi iz teksta čl. 21 Osnovnog zakona i čl. 49, st.1 Zakona SRH. Brod nije dužan platiti odnosne naknade samo u slučajevima izričito navedenim u zakonu (slučaj iz čl. 23 Osnovnog zakona i čl. 49, st. 4 i čl. 52 Zakona o pomorskom i vodnom dobru). Brod je dužan, osim naknada navedenih u zakonu, OUR-u "Luka" platiti i druge usluge u skladu odredaba Tarife odnosne luke u visini kako to predviđja Tarifa, koje usluge su izvršene na temelju posebnog naloga koji daje brodar, zapovjednik ili agent broda, kao i troškove koji nastanu brodu ili oko broda na temelju rješenja nadležnih organa vlasti izdanih u cilju održavanja reda i sigurnosti u lukama.

Okolnost da li je brodarskim ugovorom, teretnicom ili nekim drugim sporazumima između broдача i naručitelja prijevoza, krcatelja ili primatelja ugovoreno da će sve, odnosno dio troškova broда u luci ukrcaja ili iskrcaja, kao što je to slučaj kod klauzule FIO, snositi naručitelj, krcatelj, odnosno primatelj, nema utjecaja na obvezu broда - odnosno njegovog broдача - da plati OUR-u "Luka" naknade predviđene u Zakonu. Sporazumi stranaka iz ugovora o prijevozu su sporazumi između trećih osoba i ne odnose se na OUR "Luka". Obzirom na to, prigovori tuženoga da određene sporne naknade u smislu ugovora o prijevozu treba platiti primatelj tereta, ne mogu se uvažiti, utoliko prije što je sporne usluge, kako je to utvrđeno u toku prvostepenog postupka, naručio agent broда. Ukoliko se ne želi da troškove tih usluga snosi brod, potrebno je da određenu dispoziciju za izvršenje odnosnih radova dađe primatelj tereta i davanjem takovog naloga on ulazi u ugovorni odnos sa OUR "Luka", te iz tog odnosa nastaje i obveza primatelja da plati naručene radove. Medjutim, sve troškove za radove koji su učinjeni brodu po nalogu agenta broда ili po nalogu organa vlasti, očito je da snosi broдар.

Tako i okolnost, da je brodu koji se nalazi u luci zabranjeno isplavljenje rješenjem suda ili drugog nadležnog organa vlasti, ne oslobađa broдача od obveze da zakonom predviđene naknade plati OUR-u "Luka". Donošenjem odluke o zabrani isplavljenja od strane suda ili nekog drugog nadležnog organa vlasti, bez obzira na čiji je zahtjev postupak o zabrani isplavljenja proveden, ne nastaje poseban - novi pravni odnos između broдача i OUR-a "Luka", niti se stvara poseban odnos između ishoditelja zabrane i OUR-a "Luka". Prvobitni pravni odnos broда prema luci u pogledu korištenja obale, lučkih prostora i postrojenja, ostaje i nakon donošenja zabrane isplavljenja broда sve do odlaska broда iz luke, odnosno trenutka kad se smatra da je korištenje luke - prije fizičkog odlaska broда prestalo. Brod u vremenskom periodu zabrane isplavljenja i nadalje koristi obalu i lučke prostore, pa makar i protiv volje broдача, te stoga obzirom na stvarni odnos ostaje zakonska obveza broда - odnosno broдача da OUR-u "Luka" plati odnosne naknade.

Ako je brod bio neosnovano zadržan, kako to tvrdi u žalbi tuženi, odnos koji nastaje ishodom zabrane kao i time izazvane štete predstavljaju obvezu štetnika da broдарu nadoknadi troškove štete. U ukupnu štetu ulaze i lučke naknade koje je platio broдар za vrijeme neovlaš-

tenog zadržavanja, pa će u takovom slučaju ostvarujući zahtjev naknade štete u posebnom sporu tuženi brodar moći odnosnu štetu naplatiti iz pologa koji je u smislu čl. 157 Zakona o parničnom postupku predlagatelj za izdavanje mjere zabrane isplovljenja broda položio u sud za osiguranje troškova i eventualno nastale štete.

Treba istaknuti da obveza brodara da plati lučke naknade prestaje samo izričitim sporazumom između njega i Organizacije udruženog rada "Luka" i nikako drugačije.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br.III-S1-889/75-2
od 14.V 1975.

Vijeće: Ivo Bešker, Gavro Badovinac, dr Velimir Filipović

Prijevoz stvari morem - Odgovornost brodara i slagača - Protest - Sлагаč koji prilikom preuzimanja robe od brodara ovome ne uloži valjan protest odgovoran je svom komitentu za naknadu štete - Da bi protest bio valjan mora biti određen tj. u njemu moraju biti navedeni podaci o datumu i broju teretnice te o oznakama i količini oštećenih koleta i utvrđeni manjak u njima - Brojački listići i izvještaj o iskrcanom teretu ne smatraju se valjanim protestom - Neulaganje protesta onemogućava zahtjev za naknadu štete od brodara

Brodar je preuzeo na prijevoz i prevezao teret kave. Na odredištu je ustanovljeno da određena količina kave nedostaje. Osiguratelj koji je svom osiguraniku - primatelju nadoknadio štetu, tuži kao prvotuženog brodara i kao drugotuženog slagača da mu nadoknade isplaćenu osigurninu.

Rješavajući spor prvostepeni sud je obvezao prvotuženog brodara da tužitelju nadoknadi iznos od din. 2.500.-, a drugotuženog iznos od 4.334,55 dinara, jer je nakon provedene rasprave i izvedenih dokaza, a napose iz izvješća o iskrcanom teretu od 26.IV 1973. utvrdio da je po teretnici br. 1 umjesto 2.325 deklariranih vreća iskrcano 2.328 vreća, tj. 3 vreće viška. Po teretnici br. 3 umjesto 1.670 iskrcano je 1.671 vreća, dakle 1 vreća viška tj. ukupno je iskrcano 4 vreće više. Po teretnici br.1